

Magától értetik, hogy ez alkalommal több oly állapot a mely károsítása előtt magasabb osztályba tartozott, sokkal alacsonyabba kellett tenni, s én azon reménnyel biztatom magamat, hogy az 1881-ben Fehérmegyében folytatandó sorozás ugyanazon magas rendelet értelmében fog végrehajtatni.

Végre még egy figyelemreméltó tárgyat bátorodom fel- említeni. A mennyire emlékezem, az 1876-dik évi törvényczikk 49—51-dik §§-ai csakis erdőégések után engedik meg az adó- leszállítást.

Hogy egy rendezett és jól őrzött lomberdőben nagyobb kiterjedésű égés csak ritkán fordulhat elő, s az említett ked- vezményt tehát csak igen ritka esetben kell igénybe venni, abban velem valószínűleg mindenki egyetérteni fog. Sokkal gyakoriabbak azonban erdeinkben az oly károk, melyeket a leirthez hasonló elemi csapások, rovarpusztítások s efélék sújtanak. Azt kérdem már most, hogy hát ezen, minden emberi vétkesség nélkül károsult erdőknek ne legyen semmi igényök hasonló jótéteményre?

Légyen megengedve erdeink fölvirágzására ezen annyira fontos kérdést a zöld erdő minden barátjának melegen figyel- mébe ajánlanom, s illetékes szakembereinket arra fölkérni, hogy azt annak idején és helyén tárgyalás alá venni méltóz- tassanak.

Két új tölgyfajta.

Közli: F e k e t e L a j o s.

Sajnos, hogy behatóbb megvizsgálás hiányában még nem adhatjuk szabatos leírását azon két Quercus-fajtának, melyek hazánk némely vidékein „Fehér cser“ és „Fekete tölgy“ név alatt ismeretesek a nép előtt; de nem akarunk tovább is várni, hogy előleges közlésünk által felköltsük a

figyelmet és vizsgálati ösztönt azoknál is, kik még e fajtákról nem hallottak; de másrésről oly vidéken laknak, hol ezen számos, kevéssé ismert válfajban bővelkedő fanem uralkodik.

Még 1879. évben kaptam Vadászfy Jenő tagtársunktól, akkori erdésztől, a mária-családi pagonyból mutatványt a fehér és vörös cserből egy levél kíséretében, melynek tartalmából az erre vonatkozókat az író engedelmével ide iktatni szükségeseknek tartok.

A mária-családi közalapítványi erdő fanemeinek háromnegyedrészt képezi a csertölgy, mely közt ismét mintegy 5—8⁰/₀ találtatik azon fajtából, melyet ott a nép fehér csernek nevez; a tőalakot pedig, hogy e fajtától megkülönböztesse, vörös cser névvel illeti. A kettőnek rügyei semmiben sem különböznek; kérgük is rendesen egyenlő, s csak néha a fehéré valamivel vékonyabb és repedékei a törzs tengelyével párhuzamosabbak. Hanem a fában már nagyobb a különbség; mert míg a vörös csernek közepe, a gesztje, vörhenyes barna és a szijácstól jól elhatárolódik; addig a fehérnek tulajdonképi gesztje nincs, ámbár a fa a szijácstól befelé sötétebbé válik; de e szín soha sem éri el a közönséges cserfáénak fokát.

A vidék népessége jobb fa hiánya miatt a cserfát építkezésekre is használja, természetesen lehetőleg védett helyeken, és örvend, ha fehér cserre talál; mert ez könnyebben hasad, többnyire egyenesebb is és nem repedezik annyira, mint a közönséges.

Vadászfy ur szives volt egy év előtt néhány csemetét és két kis tönköt is küldeni a két cserfajtából egy ládácskában; de előbbieik — sajnos, be kell vallanom — szerencsétlenül jártak. Ugyanis ugyanezen időben számos hasonló ládát kaptam, majd minden héten, melyekben közetek és talajnemek voltak; s mivel ezek rendezését a nyári szün-

időknek tartottam volt fenn, kinyitatlan hagytam őket. Ilyen lánának vélte a szolgál a Vadászfy urét is, s a többiek közé téve, nagy meglepetésemre csak nyáron jött tartalma tudomásomra. Hogy ezen hiba pótolva legyen, kérem a jelenlegi erdész urat Mária-Családon, még egyszer küldeni nekünk kis csemetéket; melyek bizonyosan jobb sorsban fognak részesülni.

Néhány nappal ezelőtt Terbócs tagtársunktól kaptam V a j d a - H u n y a d r ó l újból két cserfajtából famintákat, lombot és makkot. És nem kételkedem benne — mert a fa azt mutatja — hogy itt is a közönséges vagy vörös, és a fehér cserrel van dolgunk. Ebből e válfajnak nagy elterjedésére lehetne következtetni; s eldöntendő volna, hogy csakugyan válfaj-e vagy csak változvány, vagy pedig két tölgynek kereszteződése folytán származott, s hogy magról felujtva megtartja-e a szülők sajátosságát, vagy visszaüt a közönséges cserbe. Mindezen és más idevágó kérdések felhívják az erdészek éber figyelmét, ez alaknak minden irányban való tanulmányozására a helyszinén!

E tekintetben a kizöldülés és virágzás idejét nem szabad felhasználatlanul elszalasztanunk.

Ép úgy felhívjuk figyelmét szaktársainknak az ugynevezett „Fekete tölgy“-re, melynek létezéséről először a Bánátban hallottam Szepesi erdész urtól; kinek figyelmeztetésére Ujlaky erdész urhoz fordultam a kérdezősködéssel. Utóbbi szives volt a dolgról azon felvilágosítást adni, hogy ezen, az ottani népesség előtt ismeretes alak, valószínűleg a Kocsános tölgynek egy válfaja vagy változványa, melynek állabaiban szórványosan jő elő és külsejénél fogva nehezen lehet a tőalaktól megkülönböztetni; tavasszal azonban könnyű egyenként rámutatni, mert kérge messziről feketélik, „mintha tintával volna belehelve“ és mert minden kocsános, vagy mocsártölgy-változvány között legkésőbb faked. Makkja feketecsikos.

Ujlaki ur sziveskedett makkot is küldeni a mult ősön, melyet el is vetettünk.

Még igen számos válfajnak, változványnak és kereszteződés által létrejött alakoknak is kell előfordulni hazánkban, melynek előhegyei és dombos vidékei a nagy bennlapály széleivel együtt az évek ezrei óta különböző tölgyfajoknak szolgáltak versenytérül a létérti küzdelemben.

Nyujsatok tehát segédkezet hazánk erdészei, szaktársaink, hogy honunk tölgyfajai és fajtái végre ismerve legyenek! Hogy felderítsük a homályt, mely a tudomány e terét beburkolja. Nektek kell e térnek minden zugát felkutatni, hogy a növénytan szakférfiainak kalauzképen szolgálhassatok! Ki tudja, mely haszon fog háramlani a válfajok ismeretéből a gyakorlatra is!

A vörös virágu erdei fenyő. (*Pinus sylvestris* L. var. *rubra* Borkh.)

Az „Erdészeti Lapok“ mult évi folyamának VIII. füzetében Illés Nándor ur emlékezett meg az erdei fenyőnek egy oly válfajáról, melynek hímvirága vörös és fája, legalább színre nézve, nagyon hasonlít a vörös fenyő fájához, megemlítvén egyszersmind, hogy az erdei fenyő fája gyakran hasonlít a vörös fenyőéhez és a fakereskedők által kiváló tulajdonságai miatt örömmel fogadtatik s egyszersmind felhívja hazai erdészeti közönségünket annak megfigyelésére, vajjon a vörös virágu fának mindig vörös-e a fája is. A felhívásnak most van alkalom megfelelni, a mennyiben az erdei fenyő viritási ideje a déli vidékeken ugyan márczius végétől április elejéig tart, de az északi vidékeken május végétől június elejéig tart. Hogy azonban az egyesek megfigyelése